

Utsläpp av lättflyktiga kolväten kartläggs i samarbete med industrin på Hisingen

Att minska industriernas utsläpp av lättflyktiga kolväten (VOC) är ett mål som finns med i det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen – utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025. När åtgärdsprogrammet togs fram kom arbetet med att kartlägga VOC-utsläpp igång ordentligt. Efter många års planering omarbetades och upphandlades projektet i juni 2022, med målet att vara klart i oktober 2023. Arbetsgruppen ser att resultaten och ökad kunskap kan underlätta för medlemmarna i Luftvårdsförbundet, ge renare luft för göteborgarna och vara ett stöd för hur nära industrierna det är möjligt att bygga bostäder.

Foto: Andreas Gärdnert

VOC-projektet är ett av de första i sitt slag som kan ge direkt nytta för industrin. Ett viktigt projekt och en stor satsning där uppdraget är att dokumentera utsläpp, spridning och halter i luften av lättflyktiga kolväten från medlemsindustrierna i Luftvårdsförbundet. Industrierna som är delaktiga i projektet är Volvo, Energihamnen, St1, PREEM och Nynas. Alla placerade på Hisingen. Genom mätningar och beräkningar ska halter i luften och eventuell exponering som göteborgarna utsätts för utvärderas.

– Kolväten kan lukta redan vid relativt låga halter i luften, många hör av sig och undrar om det är farligt. Det är en del av upprinnelsen till det här projektet. Dock uppstår generellt inte hälsoeffekter förrän vid högre halter i luften, förklarar Annika Svensson som arbetar med luftkvalitet samt tillsyn av miljöfarlig verksamhet på Länsstyrelsen och är en av initiativtagarna till projektet.

Luftvårdsförbundet där Åsa Hartzell, moderat politiker, är ordförande står som ägare för VOC-projektet. Länsstyrelsen stöttar med kunskap och finansierar delvis arbetet. Karin Söderlund från IVL Svenska Miljöinstitutet är projektledare och håller ihop arbetet genom regelbundna avstämningar med projektgruppen och Ylva Barr, sekreterare i Luftvårdsförbundet.

- VOC-projektet är ett unikt projekt. Det kan ge oss viktig information och underlag för att göra Göteborgs luftkvalitet ännu bättre, säger Åsa Hartzell.

Jakten på VOC-utsläpp

En del av arbetet i VOC-projektet består av mätningar av omgivningsluft där människor vistas och bor, med hjälp av en liten provtagare. Mätningarna görs vid sex olika platser i Göteborg. I Tuve, Biskopsgården, Eriksberg, Torslanda, Nya varvet och vid Femman-huset i centrala Göteborg. Fem gånger om året ska mätningarna genomföras, några veckor i taget. Detta för att få in data under olika årstider. FluxSense kommer även att mäta utsläpp nära industrierna via en mätutrustad bil.

Utöver detta ska en emissionsdatabas, EDB, sammanställas från de uppgifter om utsläpp som industrierna lämnar. Beräkningar kommer sedan göras utifrån informationen i EDB:n som verifieras genom mätningarna i omgivningsluften.

- Det är så spännande att projektet nu är i gång och jag ser fram emot att se resultaten. Kruxet med VOC är att det läcker diffust från industrierna och utsläppen är svåra att mäta. Men en av de viktigaste bitarna är att medlemsindustrierna är med och tittar på alla indata så att det blir bra kvalitet i överensstämmelse med industriernas uppgifter. Resultaten från undersökningarna blir ett bra underlag för att se var det är viktigast ur hälsoaspekt att minska utsläppen, säger Annika Svensson.
- Vi gör mätningar själva men vi ser positivt på att få in mer data som vi kan verifiera mot våra mätningar, säger Christer Egerlind, Volvo.

Det är många inblandade i projektet så att hålla tidsplanen är en utmaning. Men genom ett bra teamwork där deltagarnas kompetenser tagits tillvara på bästa sätt har arbetet fungerat väldigt bra hittills, påpekar Karin Söderlund. Luftvårdsförbundet har upphandlat konsulterna: IVL Svenska Miljöinstitutet, FluxSense AB och COWI AB, som utför alla mätningar och beräkningar.

- Industrierna har gjort mycket för att åtgärda sina utsläpp. Men i och med att det idag byggs bostadsmiljöer närmare och närmare industrierna vill vi kunna vara säkra på att vi ger rätt information till dem som hör av sig och är oroliga vid till exempel lukt. Helt utsläppsfritt kan vi inte få det, men det kan bli bättre, fortsätter Annika Svensson.

Foto: Andreas Gärdnert

Förhoppning att projektet ska leda till nya frågor framåt

Mätningarna av VOC-utsläpp kommer även kunna visa om utsläppen har en märkbar påverkan på den regionala ozonbildningen. En fråga som är viktig både ur ett hälso- och ekonomiskt perspektiv. Halter av marknära ozon är höga och ger skador på grödor och skog. Därför är det intressant att undersöka storleken på det regionala bidraget till halterna av ozon.

- Vi har stora förhoppningar på att vi ska få svar på många frågor, men också att projektet ska leda till nya möjligheter. Att det här inte blir en engångsföreteelse utan att vi kan bygga på med fler studier för att få ökad kunskap. Det här är en väldigt bra början, men vi vill gärna kunna bidra ännu mer framöver, avslutar Karin Söderlund.